

FARLIGT AVFALL PÅ FÖRETAG

Information och praktiska tips

Farligt avfall på företag

Den här broschyren vänder sig till dig som hanterar farligt avfall i din verksamhet. Här har vi sammanställt lagar, tips och övrig information som är bra att känna till vid hantering av farligt avfall.

Miljösamverkan Sydost genomför under 2006 ett projekt om farligt avfall på företag. Syftet är att förebygga uppkomsten av farligt avfall och se till att det som ändå uppkommer hanteras rätt. Genom detta minskas avfallens påverkan på hälsan och miljön. Syftet med projektet ligger i linje med de nationella och regionala miljömålen.

Ansvaret

När farligt avfall uppkommer i verksamheten är du bland annat skyldig att:

- Skaffa dig kunskap om det farliga avfallet och hur det påverkar hälsan och miljön
- Känna till reglerna för hantering och klassning
- Dokumentera vilket farligt avfall som finns i verksamheten
- Förebygga uppkomsten av farligt avfall
- Ta reda på om transportören och mottagaren har nödvändiga tillstånd

Vad är farligt avfall?

Allt avfall som kan vara skadligt för människors hälsa eller miljön kallas för farligt avfall.

För att säkerställa att det farliga avfallet hanteras rätt i alla led regleras hanteringen bland annat i avfallsförordningen. Där beskrivs vad som är farligt avfall och hur det ska klassas. Exempel på farligt avfall är oljerester, färg och lysrör. Även elektriskt och elektroniskt avfall klassas och hanteras som farligt avfall.

Mycket förenklat gäller att produkter som märks med farosymboler eller annan information om att de är farliga, blir farligt avfall efter användning. Se förteckning över symboler samt egenskaper för farligt avfall på sidan 7.

Du sparar pengar och miljö genom att minska mängden farligt avfall

Det är lönsamt för både hälsan, miljön och plånboken att minska mängden farligt avfall i din verksamhet. Se över hanteringen och försök se hur du kan minska mängderna, exempelvis genom att gå över till mera miljöanpassade produkter. Du kan också ändra på produktionen och hanteringsättet.

Exempel på verksamhetsmål:

Minska mängden farligt avfall i verksamheten med x procent per år, relaterad till produktionsmängden.

Ett bra stöd i arbetet med att minska mängden farligt avfall i samband med produktval hittar du i säkerhetsdatabladens punkt nr. 13. Under denna punkt ska det framgå om produkten eller rester av produkten klassificeras som farligt avfall eller inte. I bästa fall anges även avfallskoden. Mer information om detta kan du hitta på Kemikalieinspektionens hemsida, www.kemi.se

Du är skyldig att föra anteckningar över farligt avfall

Om farligt avfall uppkommer i din verksamhet ska du föra anteckningar över:

- De olika slag av farligt avfall som uppkommer i din verksamhet
- Den mängd som uppkommer årligen (både det farliga avfall som transporteras bort och det som lagras bör ingå)
- De anläggningar som avfallet transporteras till

Anteckningarna bör upprättas minst en gång per kvartal och sammanställas en gång per år. De ska sparas i fem år och ska visas upp på tillsynsmyndighetens begäran.

Produktvalsprincipen 2 kap 6 §

Alla som bedriver en verksamhet (..) skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter (..) som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljö, om de kan ersättas med sådana produkter (..) som kan antas vara mindre farliga.

Klassning med avfallskod

För att klassificera ett farligt avfall med rätt avfallskod används avfallsförordningen (SFS 2001:1063) med bilaga 2 och 3.

Bilaga 2 är uppdelad i 20 kapitel utifrån avfallens uppkomst. Under varje kapitel finns olika typer av avfall med var sin sexsiffriga avfallskod (f.d. EWC-kod). Bilaga 2 inleds med en anvisning om hur listan ska användas vid klassningen.

De typer av avfall som betecknas som farligt avfall är markerade med asterisk (*) i bilaga 2 eller omfattas av någon eller några av egenskaperna i bilaga 3.

För en del avfallstyper finns det två koder, s.k. dubbel ingång, där en kod räknas som farligt avfall och den andra inte. I beskrivningen av koden för farligt avfall kan det stå "...som innehåller farliga ämnen" och i den andra "annat ... än det som anges i...". Koden för icke-farligt avfall kan då väljas **först efter att det visats att avfallet inte innehåller farliga ämnen**. Denna bedömning görs enligt bilaga 3. För bedömningen kan det behövas provtagningar, analyser och/eller anlitande av expertis på avfallsområdet.

Exempel på klassning av avfall

Läs följande exempel parallellt med bilaga 2 i avfallsförordningen, 2001:1063. Glöm inte att först läsa inledningen till bilagan.

Exempel 1

Slam från oljeavskiljare:

Ingen lämplig avfallstyp finns i kapitel 01-12 eller 17-20. Undersök om avfallet kan identifieras i kapitel 13, 14 eller 15.

Kapitel 13: Oljeavfall och avfall från flytande bränslen. Underrubrik 13 05: Material från oljeavskiljare. Sexsiffrig kod: 13 05 02*: Slam från oljeavskiljare. Eftersom koden har asterisk är slammet farligt avfall.

Exempel 2

Använd blästersand

Identifiera den källa som ger upphov till avfallet (i kapitel 01-12 eller 17-20):

Kapitel 12: Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster.

Underrubrik 1201: Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster.

Sexsiffriga koder:

12 01 16*: Blästringsmaterial som innehåller farliga ämnen

12 01 17: Annat blästringsmaterial än det som anges i 12 06 16.

Dubbel ingång => klassificeringen måste göras utifrån egenskaperna i bilaga 3.

Avfallet skall klassas som 12 01 16* (= farligt avfall) om det innehåller farliga ämnen i så höga koncentrationer att avfallet uppvisar en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 (gränsvärden för vissa av egenskaperna finns under ”anmärkningar” i bilaga 3).

Både eventuellt innehåll av farliga ämnen i själva blästersanden och eventuella farliga ämnen från det material som blästrats måste kontrolleras. Denna bedömning är svår och provtagningar och/eller hjälp av särskild expertis (t.ex. avfallskonsult, branschorganisation, leverantör) krävs ofta.

Om det inte finns en utredning som visar att avfallet inte har någon av egenskaperna i bilaga 3 klassas det enligt försiktighetsprincipen som 120116*.

Farligt avfall har någon eller några av följande egenskaper:

Mer information hittar du i avfallsförordningen, SFS 2001:1063

	Oxiderande: R7, R8, R9 (O)		Frätande: 34, R35 (C)
	Mycket giftig: R26, R27, R28, R39 (T+) Giftig: R23, R24, R25, R39, R48 (T) Cancerframkallande: R45, R49 Mutagen: R46 Reproduktionstoxisk: R60, R61 (T) Mutagen: R46 (T)		Mycket brandfarligt: R11, R15, R17 (Riskfraser R10, brandfarligt, används utan symbol) (F) Extremt brandfarligt: R12 (F+)
	Miljöfarlig: R50, R50/53, R51/53, R54, R55, R56, R57, R58, R59 (Riskfraserna R52/53, R52 och R53, miljöfarlig, används utan symbol) (N)		Explosivt: R2, R3 (E)
	Hälsoskadlig: R20, R21, R22, R48, R65, R68 Allergiframkallande: R42 (Xn) Irriterande: R36, R37, R38, R41 Allergiframkallande: R43 (Xi) Cancerframkallande: R40 Mutagen: R68 Reproduktionstoxisk: R62, R63 (Xn) Mutagen: R68 (Xn)	<ul style="list-style-type: none">• Brandfarligt• Smittförande• Fosterskadande• Ekotoxiskt• Avger giftiga gaser i kontakt med vatten, luft eller syra• Kan ge upphov till annat ämne, t ex lakvätska som har några av ovanstående egenskaper	

Elektriska och elektroniska produkter

Alla de elektriska och elektroniska produkter som innehåller farliga ämnen räknas som farligt avfall. Eftersom det är omöjligt för brukaren att avgöra om apparaten innehåller farliga ämnen bör

man räkna allt elskrot som farligt avfall. Detta gäller även glödlampor.

De flesta el-produketer, men inte alla, som företag använder omfattas av producentansvar. I

samband med att en ny vara köps har köparen då rätt att kostnadsfritt lämna in elskrot hos försäljaren eller på anvisad plats enligt principen ”gammal för ny”. Företag som vill bli av med större mängder produkter utan att köpa nya får själva kontakta ett återvinningsföretag och stå för kostnaderna. För information om vad som omfattas av producentansvaret, mottagningsplatser med mera se hemsidan el-kretsen.se. Du kan också kontakta kommunens renhållningsansvarig.

Ytterligare information

Förordningen (SFS 2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter. Förordningen (SFS 2000:208) om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer.

Hantering av farligt avfall

En grundregel är att farligt avfall inte får blandas med annat farligt avfall eller med annat avfall. Vissa undantag finns i 21§ avfallsförordningen.

Normala krav är att farligt avfall ska förvaras på tätt underlag, under tak, i väl ventilerat utrymme och på ett sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt det. Flytande farligt avfall ska dessutom förvaras över en invallning. Kontrollera att olika slag av farligt avfall som kan reagera med varandra vid läckage inte förvaras över samma invallning.

Absorbtionsmedel ska alltid finnas lätt tillgängligt. För att förhindra oönskade kemiska reaktioner anpassa absorptionsmedlen till vilket avfall som lagras.

Fat och kärl som används för att lagra och transportera farligt avfall måste vara lämpliga och i gott skick. Märk varje kärl med tydlig uppgift om innehåll. Förvaring av eget farligt avfall på den anläggning det uppkommit betraktas som tillfällig lagring och kräver inte särskilt tillstånd eller anmälan.

Mellanlagring på annan anläggning än där avfallet uppkommit, återvinning eller bortskaftning av farligt avfall får däremot inte ske utan tillstånd eller anmälan enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899). Dessutom finns särskilda regler, t.ex. om anteckningar, i avfallsförordningen.

Transport av farligt avfall

Detta gäller om du anlitar en transportör för ditt farliga avfall

- Kontrollera att transportören har nödvändiga tillstånd (begär kopia av transporttillståndet)
- Upprätta transportdokument när avfallet skickas i väg.
- Kontrollera att det farliga avfallet hamnar på rätt ställe (avfallsmottagaren är skyldig att skicka bekräftelse om det farliga avfallet har mottagits)
- Kontrollera att mottagaren har tillstånd att ta emot farligt avfall.
- Anteckna mängd, avfallskod och mottagare. Spara dokumentationen i fem år.

Detta gäller om du själv transporterar ditt farliga avfall

- Anmäl transporten till länsstyrelsen (mot en mindre avgift, f n 200 kr) innan du börjar transportera. Anmälan gäller i fem år.
- Se till att hålla dig under frimängderna, dvs högst:
 - 2 fat, 400 l, oljeavfall/år
 - 1 fat ,200 l, lösningsmedelsavfall/år
 - 1 fat ,200 l, färg- eller lackavfall/år
 - 300 hela lysrör eller andra ljuskällor/transport
 - 300 kg använt köldmedium/transport
 - 300 kg elektroniskt avfall/transport
 - Sammanlagt 100 kg övrigt farligt avfall/år
- Transportera inte avfall som innehåller PCB, cyanid, kadmium och kvicksilver (hela lysrör och andra ljuskällor är undantagna förbudet). Detta farliga avfall får endast transporteras av transportörer med särskilda tillstånd.
- Kontrollera att mottagaren har tillstånd att ta emot farligt avfall.
- Anteckna mängd, avfallskod och mottagare. Spara dokumentationen i fem år.

Undantag enligt avfallsförordningen

Transport av vissa typer av farligt avfall är undantagna från tillståndskravet men ska anmälas till länsstyrelsen. Undantagen finns angivna i § 28 i avfallsförordningen (2001:1063). Kom ihåg att anteckna mängd, slag och mottagare samt kontrollera att denna har nödvändiga tillstånd att ta emot avfallet.

Transportdokument

När farligt avfall skickas ska du som avsändare upprätta ett transportdokument att skicka med avfallet. Dokumentet skall innehålla uppgifter om avsändare, mottagare, datum för transport, transportör, avfallslag med avfallskod och mängd samt under-tecknas av avsändaren och mottagaren.

Transportdokument krävs inte vid transport av eget farligt avfall, se under frimängder.

Blanketter

Nedanstående blanketter hittar du på länsstyrelsens hemsida, www.h.lst.se:

- Anmälan om transport av eget farligt avfall (frimängder)/ undantag farligt avfall (§28)
- Ansökan om tillstånd till att transportera farligt avfall enligt 26 § avfallsförordningen

Lathund om anteckningar, dokument och kontroller vid transport av farligt avfall

Lagkrav	Anteckna mängd, avfallskod samt mottagare	Upprätta transportdokument	Kontrollera att transportören har tillstånd *	Anmäl transport till länsstyrelsen	Kontrollera att mottagaren har tillstånd * **
Transport-sätt					
Transport av eget farligt avfall/ frimängder ***	X			X	X
Om transportör anlitas	X	X	X		X
Undantag enligt 28§ avfallsförordningen	X	X	X	Görs av transportören	X

* Begär en kopia av tillståndet från transportören och mottagaren

** Avfallsmottagaren är skyldig att skicka en bekräftelse till avfallslämnaren om att det farliga avfallet har mottagits. Spara denna dokumentation.

*** Avfallsförordningen 27§

Miljösanktionsavgift

Tillsynsmyndigheten är skyldig att besluta om miljösanktionsavgift vid bland annat följande överträdelser:

- transport av farligt avfall utan tillstånd. **Avgift: 10 000 kr**
- transport av eget farligt avfall utan anmälan. **Avgift: 10 000 kr**
- om avfall skickas iväg utan transportdokument. **Avgift: 5 000 kr**

Mer information finns i förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter.

Farligt gods

Farligt avfall klassas i vissa fall också som farligt gods enligt Räddningsverkets bestämmelser. För många slags farligt gods krävs att du som avsändare har tillgång till en säkerhetsrådgivare enligt Räddningsverkets bestämmelser. Läs mer om detta på Räddningsverkets hemsida, www.srv.se

Mer information

I denna broschyr ges en kortfattad och översiktlig information om farligt avfall. Vill du ha mer information, hänvisar vi till någon av följande:

- Avfallsförordningen (SFS 2001:1063)
- Naturvårdsverkets föreskrifter, NFS2005:3, transport av avfall
- Handboken 2003:8 om farligt avfall
- Allmänna råd, AR 2004:14, farligt avfall
- Förordningen, SFS 1997:645, batterier
- Förordningen, SFS 1993:1268, spillolja
- Förordningen, SFS 1998:122, bortskaffande av PCB
- Förordningen, SFS 2005:9, producentansvar för elektriska och elektroniska produkter
- Förordningen, SFS 2000:8, producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer
- Förordningen, SFS 1998:950, miljösanktionsavgifter
- Förordningen, SFS 1998:899, miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Förordningarna kan läsas på biblioteket, på Internet eller beställas exempelvis från Liber Förlag. Läs också mer på www.notisum.se, www.rixlex.se, www.naturvardsverket.se

Checklista för verksamhetens kontroll av farligt avfall

Anteckningar

- Anteckna mängd och slag av farligt avfall som uppkommer per år.
- Anteckna till vilka anläggningar det farliga avfallet transporteras och kontrollera att dessa har tillstånd att ta emot det farliga avfallet.
- Spara ovanstående uppgifter i 5 år.

Ansvarig

- Utse en ansvarig för hanteringen av det farliga avfallet inom verksamheten.

Uppkomst

- Kartlägg möjligheterna att minska mängden farligt avfall.
- Utred vilka kemiska produkter som inte behövs längre, vilka som kan ersättas med en annan metod och vilka som kan ersättas med mindre farliga produkter.

Hantering

- Förvara det farliga avfallet torrt, tätt, invallat och uppmärkt.
- Informera om vardagsrutiner för hanteringen och om åtgärder vid olyckshändelse.

Transport

- Kontrollera att transportören har nödvändiga tillstånd/anmält transporten. **OBS! Om transportören saknar nödvändiga tillstånd eller inte har anmält transporten kan miljöstraff utdömas.**
- När det farliga avfallet skickas iväg från verksamheten kontrollera att transportdokument med uppgifter om avsändare, mottagare, transportör, avfallsmängd och avfallsslag finns med. **OBS! Om transportdokument saknas kan miljöstraff utdömas.**

Din kontakt på kommunen och på Länsstyrelsen i Kalmar län

Borgholms kommun

Miljö- och byggnadsförvaltningen,
tfn: 0485- 880 44, 880 47.

Emmaboda kommun

Miljöenheten, tfn: 0471-181 97,
0471-182 33.

Hultsfreds kommun

Miljö- och byggnadsförvaltningen,
tfn: 0495-163 25.

Högsby kommun

Miljö- och byggnadskontoret,
tfn: 0491-291 05, 291 06.

Kalmar kommun

Samhällsbyggnadskontoret,
tfn: 0480- 45 03 30.

Länsstyrelsen i Kalmar

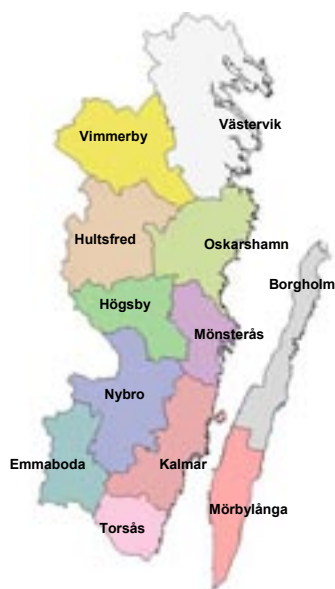
Miljöskyddsfunktionen,
tfn: 0480-821 95.

Mönsterås kommun

Miljöförvaltningen, tfn: 0499-171 52,
171 53.

Mörbylånga kommun

Miljö- och byggnadsförvaltningen,
tfn: 0485-470 66, 470 69.

Nybro kommun

Samhällsbyggnadskontoret,
tfn: 0481-453 54, 453 80.

Oskarshamns kommun

Samhällsbyggnadskontoret,
tfn: 0491-883 10.

Torsås kommun

Miljöförvaltningen, tfn: 0481- 481 48

Vimmerby kommun

Miljö- och byggförvaltningen,
tfn: 0492-76 91 48, 76 91 57.

Västerviks kommun

Miljö- och byggnadskontoret,
tfn: 0490- 888 70.

Miljösamverkan Sydost är ett samarbetsprojekt mellan kommunernas miljöförvaltningar, Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar län.

För mer information om projektet, se www.miljosamverkansydost.se.

Du kan också kontakta projektledare Karen Jensen på telefon: 0480-44 83 80.

September 2006 andra utgåvan.

Svanenmärkt trycksak Licensnummer 341 145

Kopiera gärna från broschyren, men hänvisa till källan!

